

JAWAPAN

BAB 1: Kedatangan Kuasa Barat

Muka Surat 3

- 1 (a) Timun laut
(b) Bijih timah
(c) Mutiara
(d) Kayu manis
- 2 (a) i. Perlombongan
ii. Pertanian
iii. Hasil hutan
iv. Perdagangan
(b) i. Sumber pendapatan pemerintah
ii. Memakmurkan negeri
- 3 (a) Berfikiran strategik
(b) Bijaksana memanfaatkan anugerah Tuhan
(c) Berani dalam sebarang tindakan
(d) Mempunyai semangat meneroka

Muka Surat 4

- 1 (a) Syarikat Hindia Timur Inggeris (SHTI)
(b) Syarikat Hindia Timur Belanda
(c) Syarikat Hindia Timur Perancis
- 2 (a) i. Portugis
ii. Sepanyol
(b) i. Belanda
ii. British
iii. Perancis
- 3 (a) barangan mewah
(b) pelabuhan persinggahan
(c) agama Kristian
- 4 (a) Britain
(b) Jerman
(c) Perancis
(d) Sepanyol
(e) Amerika Syarikat

Muka Surat 5

- 1 (a) i. Membawa muatan yang banyak
ii. Mempercepatkan perjalanan
iii. Menjimatkan kos
iv. Memudahkan penghantaran barang dagangan
v. Penghantaran barang dagangan menjadi rumah
(b) i. Persaingan dengan negara maju
ii. Penggunaan kos yang tinggi
iii. Gangguan kegiatan perlanunan
iv. Kepakaran yang terhad
v. Kekurangan minat dalam kalangan rakyat tempatan
(c) i. Meningkatkan sumber ekonomi negara
ii. Meningkatkan semangat patriotisme
iii. Menanam sikap berdaya saing
iv. Mengurangkan aliran keluar mata wang negara
v. Melahirkan warganegara yang berani meneroka

Muka Surat 6

- 1 (a) Sepanyol (c) Belanda
(b) Britain (d) Perancis
(e) Rusia
- 2 (a) Jerman
(b) Amerika Syarikat
(c) Portugis
(d) Sepanyol
(e) Belanda
(f) Rusia
(g) Perancis
(h) British

Muka Surat 7

- 1 (a) i. Kekayaan bahan mentah
ii. Menjadi kawasan pasaran
(b) i. Syarikat Borneo Utara British
ii. Keluarga Brooke
(c) i. Menggugat kedaulatan negara
ii. Menguasai bidang politik, ekonomi, dan sosial
iii. Menghalang perpaduan dalam kalangan masyarakat
iv. Mengamalkan dasar pilih kasih
v. Menerapkan nilai-nilai yang bertentangan dengan masyarakat tempatan
(d) i. Mengadakan sambutan bulan kemerdekaan
ii. Menghargai perjuangan pasukan pertahanan negara
iii. Mengadakan pameran berkaitan sejarah negara
iv. Memperkasakan mata pelajaran sejarah
v. Mengadakan lawatan ke Memorial Pengisytiharaan Kemerdekaan
(e) i. Bersedia menerima perubahan
ii. Berhati-hati dengan anasir luar
iii. Bijaksana dalam menyelesaikan masalah
iv. Menguasai ilmu pengetahuan
v. Menyokong dasar-dasar kerajaan

Muka Surat 8

- 1 (a) i. Serangan fizikal
ii. Pakatan
iii. Perjanjian
iv. Pajak
(b) i. Manipulasi
ii. Ugutan/Desakan
iii. Tipu helah
- 2 (a) Bertujuan untuk mengenakan sesuatu
(b) Mencapai tujuan yang dikehendaki
(c) Melaksanakan sesuatu hal
(d) Mendudukinya dalam tempoh masa dengan bayaran tertentu

Muka Surat 9

- 1 (a) Mendapatkan bijih timah
(b) Mendapatkan bijih timah
(c) Mengalahkan Portugis di Melaka
(d) Mendapatkan Bangkahulu
- 2 (a) Mampu menyelesaikan masalah secara bijaksana
(b) Berupaya mengelakkan pertumpahan darah
(c) Mengutamakan kepentingan majoriti
(d) Mendapat penghormatan daripada pihak lain
(e) Rasional dalam sebarang tindakan
- 3 (a) Pelbagai strategi dilakukan oleh kuasa Barat untuk menguasai negara kita
(b) Penguasaan kuasa Barat menyebabkan berlaku perubahan secara besar-besaran dalam bidang politik, ekonomi, dan sosial
(c) Generasi masa kini perlu mengambil ikhtibar daripada peristiwa lain

Muka Surat 10

Fokus KBAT

- 1 (a) i. Undang-undang tidak bertulis/Undang-undang adat
ii. Undang-undang bertulis
(b) i. Mendisiplinkan masyarakat
ii. Melicinkan sistem pentadbiran negara
iii. Memelihara keharmonian dalam kalangan masyarakat
iv. Memudahkan penyelesaian masyarakat

- v. Mengekalkan keamanan negara
 - vi. Menggaris hala tuju kehidupan rakyat
- (c) Di peringkat sekolah:
- i. Menghormati guru
 - ii. Menghormati rakan
 - iii. Menjaga nama baik sekolah
 - iv. Belajar bersungguh-sungguh
 - v. Mematuhi peraturan sekolah
 - vi. Tidak merosakkan harta sekolah
- Di peringkat negara:
- i. Mematuhi semua prinsip sistem perundangan negara
 - ii. Mengutamakan kepentingan negara
 - iii. Tidak mencemarkan imej negara
 - iv. Berusaha mengekalkan keamanan negara
 - v. Menghormati pemimpin negara
 - vi. Menyelesaikan masalah secara bijaksana

Muka Surat 11

Soalan Objektif

- 1 A 2 B 3 D 4 D 5 D
6 D 7 C 8 C 9 B 10B

BAB 2: Pentadbiran Negeri-negeri Selat

Muka Surat 14

- 1 (a) i. China
ii. Bijih timah
iii. Pulau Pinang
- (b) i. India
ii. kapal; bekalan
iii. Asia Pasifik
- (c) i. Bombay; Perancis; Belanda

Muka Surat 15

- 1 (a) utara Tanah Melayu
(b) Bangkahulu
(c) Singapura
(d) kegiatan perdagangan
(e) Lingga

Muka Surat 16

- 1 (a) Perang Siam-Burma
(b) Mendapat bantuan daripada SHTI
(c) i. Tidak mudah terpedaya dengan anasir luar
ii. Bijaksana dalam sebarang tindakan
iii. Berusaha mengukuhkan semangat patriotisme
iv. Mengukuhkan perpaduan dalam kalangan masyarakat
v. Memiliki semangat jati diri yang tinggi
- (d) i. Menghormati hak orang lain
ii. Mematuhi undang-undang negara
iii. Meningkatkan penguasaan ilmu pengetahuan
iv. Bersedia menerima perubahan
v. Mengelakkan isu-isu sensitif daripada dibincangkan secara terbuka

Muka Surat 17

- 1 (a) i. Sumatera
ii. Bangkahulu
iii. Kepulauan Riau Lingga
- (b) i. Singapura
ii. jajahan takluknya
iii. petempatan baharu
- 2 (a) i. Selat Melaka
ii. selatan
iii. Kepulauan Riau Lingga
iv. pengaruh British
v. Singapura
- (b) i. Kesultanan Johor Riau
ii. menandatangani perjanjian

- iii. Johor Baharu
 - iv. Belanda
 - v. Residen Riau
 - vi. pembesar Pahang
 - vii. bebas
- (c) i. Pulau Pinang, Melaka, dan Singapura
ii. British

Muka Surat 18

- 1 (a) 17 Mac 1824
(b) London, England
(c) i. British
ii. Belanda
- (d) i. Wilayah pengaruh
ii. Kewangan
iii. Perdagangan
- 2 (a) Tipu muslihat
(b) Manipulasi politik
(c) Mengadakan pakatan dengan kuasa barat yang lain
- 3 (a) Pengaruh media massa yang kurang tepat
(b) Hiburan yang melalaikan
(c) Pengaruh negatif negara luar
(d) Gejala sosial seperti penyalahgunaan dadah
(e) Kekurangan minat untuk meningkatkan kebolehan
- 4 (a) Meningkatkan jati diri
(b) Memantapkan ilmu agama
(c) Berpegang teguh kepada nilai-nilai murni
(d) Menghormati perlembagaan negara
(e) Berfikiran rasional

Muka Surat 19

- 1 (a) i. Mentadbir Pulau Pinang
ii. Gabenor Jeneral British di India
iii. pelabuhan bebas; di negeri-negeri Melayu
- (b) i. Leftenan Gabenor British di Bangkahulu, Sumatera
ii. Pelabuhan bebas
iii. mengumpul hasil Alam Melayu
- (c) i.
ii.
iii.
iv.
- 2 (a) laluan perdagangan antara India dan China
(b) hubungan ekonomi dengan negari-negeri Melayu
(c) penguasaan Belanda di alam Melayu

Muka Surat 20

- 1 (a) i. Menjimatkan perbelanjaan
ii. Menyeragamkan pentadbiran
- (b) i. British dapat menguasai keseluruhan Selat Melaka sebagai laluan utama perdagangan di Alam Melayu
ii. Pelaksanaan taraf pelabuhan bebas menarik kedatangan ramai pedagang dari dalam dan luar negeri
iii. Negeri-negeri Selat menjadi pusat pengumpulan hasil-hasil dari Alam Melayu
iv. Negeri-negeri Selat menyaingi pelabuhan-pelabuhan Belanda di Alam Melayu
v. Negeri-negeri Selat menjadi pintu masuk bagi buruh luar
vi. Kemasukan modal luar
- (c) i. Berilmu pengetahuan
ii. Mengutamakan kepentingan negara
iii. Berwawasan dalam perjuangan
iv. Berintegriti dalam tindakan
v. Kesanggupan berkorban
- (d) i. Berilmu pengetahuan
ii. Mempunyai perancangan yang strategik
iii. Tabah menghadapi cabaran
iv. Bersikap matang dalam sebarang tindakan
v. Berani mempertahankan hak

Muka Surat 21

- 1 (a) meluluskan undang-undang Majlis Perundangan India
- (b) pertelingkahan kumpulan Cina dikawal oleh Pejabat India
- (c) Pejabat India sebagai mata wang Negeri-Negeri Selat
- (d) menjejaskan kemakmuran tarafnya sebagai pelabuhan bebas
- (e) tempat buangan banduan

Muka Surat 22

- 1
- 2 (a) Mengurus hal pentadbiran
- (b) Menggubal undang-undang
- 3 (a) Berupaya menyaingi negara maju yang lain
- (b) Melicinkan sistem pentadbiran negara
- (c) Melahirkan golongan pekerja yang berkualiti
- (d) Menarik kedatangan pelabur luar
- (e) Membentuk budaya yang cemerlang
- 4 (a) Bijaksana dalam sebarang tindakan
- (b) Berpandangan jauh
- (c) Berani dalam tindakan
- (d) Bersikap kreatif dan kritis
- (e) Bersedia menerima perubahan

Muka Surat 23

Fokus KBAT

- 1 (a) i. Membentuk warganegara yang matang
- ii. Berani menghadapi cabaran
- iii. Menambah ilmu pengetahuan
- iv. Memahami budaya luar
- v. Memartabatkan nama negara
- (b) i. Mengadakan kempen kesedaran
- ii. Memperkasakan peranan pihak maritim negara
- iii. Menjalinkan kerjasama dengan negara maju yang lain
- iv. Memberikan inisiatif kepada mereka yang berminat
- v. Memodenkan institut maritim negara

Muka Surat 24

Soalan Objektif

1 C	2 D	3 C	4 D	5 D
6 C	7 A	8 D	9 C	10A

BAB 3: Pentadbiran Negeri-negeri Melayu Bersekutu

Muka Surat 27

- 1 (a) Bijih timah
- (b) lembah sungai
- (c) i. tempatan
- ii. diperdagangkan
- (d) Melayu
- (e) ii. Selangor
- iii. Negeri Sembilan
- iv. Pahang
- 2 (a) Aceh
- (b) Belanda
- (c) British

Muka Surat 28

- 1 (a) i. Raub
- ii. Tui
- iii. Tersang
- iv. Selinsing
- v. Penjom
- vi. Kechau
- vii. Hulu Dong
- (b) i. mendulang; melampan
- ii. Lombong dedah; Lombong bawah tanah
- (c) i. Berusaha meningkatkan kebolehan
- ii. Berani dalam perjuangan
- iii. Tidak mudah berputus asa

- iv. Sentiasa berpandangan jauh
- v. Bijaksana memanfaatkan sumber alam

Muka Surat 29

- 1 (a) Manipulasi
- (b) Desakan
- (c) Ugutan
- 2 (a) i. Tengku Menteri Ngah Ibrahim
- ii. Perang Larut; Ghee Hin
- iii. Negeri-negeri Selat
- iv. Eropah; British
- v. melindungi pelaburan
- (b) i. Raja Bendahara; Raja Muda
- ii. Sultan Ismail
- iii. Raja Yusuf; Raja Abdullah
- (c) i. manipulasi politik
- ii. Gabenor Negeri-negeri; Raja Abdullah; Sultan Perak; Pelombong Cina

Muka Surat 30

- 1 (a) i. Dato' Kelana sebagai pemerintah Sungai Ujong
- ii. penuh untuk memungut cukai di Sungai Linggi
- (b) i. membantu pentadbiran sultan
- ii. Selangor dibantu oleh J.G Davidson dan Frank Swettenham
- (c) i. membolehkan British mengikut persetujuan pemerintah tempatan
- ii. menerima nasihat British dalam hal ehwal pentadbiran dan ekonomi di negeri Melayu
- 2 (a) Menjamin keharmonian kaum
- (b) Mengekalkan kedaulatan negara
- (c) Mengambil ikhtibar peristiwa lalu
- (d) Menjaga nama baik negara
- (e) Membentuk masyarakat yang matang
- 3 (a) Mengutamakan kepentingan negara
- (b) Tidak mudah berputus asa
- (c) Semangat setia kepada negara
- (d) Bersedia mempertahankan kedaulatan negara
- (e) Bersatu padu dalam tindakan

Muka Surat 31

- 1 (a) J.W.W. Birch
- (b) J.P. Rodger
- (c) J.G. Davidson
- (d) Martin Lister
- 2 (a) British berjaya meluaskan kuasa ke negeri-negeri Melayu
- (b) Pelaksanaan jabatan dan sistem bercorak Barat
- (c) British menguasai kekayaan ekonomi negeri-negeri Melayu
- (d) Ekonomi masyarakat terpinggir
- (e) Pengenalan dwiekonomi
- 3 (a) Melicinkan pentadbiran negara
- (b) Memodenkan negara
- (c) Mampu bersaing dengan negara maju yang lain
- (d) Membentuk golongan pekerja yang bijaksana
- (e) Memudahkan urusan harian
- 4 (a) Melantik pemimpin yang berwibawa
- (b) Mengadakan kursus kepada pihak yang terlibat
- (c) Mengadakan kempen kesedaran
- (d) Mengenakan hukuman kepada mereka yang bersalah
- (e) Menggunakan kemudahan ICT

Muka Surat 32

- 1 (a) Perak; Pahang; Selangor; Negeri Sembilan
- (b) Residen Jeneral
- (c) Raja-raja Melayu
- (d) Kuala Lumpur
- (e) Persekutuan 1896
- 2 (a) i. jelas untuk melaksanakan tugas
- ii. Majlis Mesyuarat Negeri
- iii. pentadbiran dan pengutan cukai

- (b) i. undang-undang sendiri
- ii. antara negeri yang tidak seimbang
- iii. memudahkan eksploitasi ekonomi
- (c) i. pasukan keselamatan sendiri
- ii. keamanan tanpa bantuan luar
- (d) i. negeri-negeri Melayu yang kaya
- ii. mengurangkan beban kewangan negeri Pahang

Muka Surat 33

- 1 (b) Residen Jeneral
- (c) Majlis Mesyuarat Negeri Perak
- (e) Majlis Mesyuarat Negeri Sembilan
- 2 (a) kehilangan kuasa
- (b) peranan Raja-raja Melayu
- (c) Raja-raja Melayu

Muka Surat 34

- 1 (a) Meluluskan undang-undang di Negeri-negeri Melayu Bersekutu
- (b) i. ruang kepada British untuk mengawal undang-undang
- ii. ruang kepada British untuk mengawal kewangan negeri
- iii. kuasa pentadbiran kepada Pesuruhjaya Tinggi British
- (c) i. Berfikiran rasional
- ii. Bijaksana merancang strategi
- iii. Mempunyai kredibiliti yang positif
- iv. Amanah dalam pekerjaan
- v. Berani untuk berdaya saing
- (d) i. Mentaati raja dan negara
- ii. Mematuhi sistem perundangan negara
- iii. Mengekalkan perpaduan kaum
- iv. Berbangga dengan warisan negara
- v. Berkhidmat dengan jujur dan amanah

Muka Surat 35

Fokus KBAT

- 1 (a) Kuala Kangsar, Perak
- (b) i. Pesuruhjaya Tinggi British
- ii. Raja-Raja Melayu
- iii. Residen Jeneral
- iv. Residen British
- (c) Melindungi orang Melayu
- 2 (a) Membentuk kestabilan politik
- (b) Mengekalkan kedaulatan negara
- (c) Memberikan keyakinan kepada pelabur luar
- (d) Melaksanakan pentadbiran yang adil
- (e) Mengamalkan dasar hormat-menghormati
- 3 (a) Mengukuhkan perpaduan dalam kalangan masyarakat
- (b) Pembahagian kekayaan ekonomi negara secara adil
- (c) Memantapkan sistem ekonomi negara
- (d) Melibatkan rakyat dalam bidang pentadbiran
- (e) Memelihara kebebasan hak asasi

Muka Surat 36

Soalan Objektif

- 1 D 2 A 3 D 4 D 5 B
6 D 7 B 8 A 9 B 10D

BAB 4: Pentadbiran Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu

Muka Surat 39

- 1 (a) Kedah
- (b) Maharaja Siam
- (c) Raja Muda
- (d) 22
- (e) Undang-undang Kesultanan Kedah
- 2 (a) Pembesar jajahan
- (b) Pembesar negeri

- (c) Penggawa
- (d) Penggawa
- (e) Pembesar jajahan

Muka Surat 40

- 1 (a) Maharaja Abu Bakar
- (b) ii. Menubuhkan Jemaah Menteri
- iii. Menubuhkan jabatan-jabatan kerajaan
- (c) i. Dato' Seri Amar Diraja
- ii. Dato' Bentara Dalam
- (d) Kedudukan Johor diiktiraf oleh kuasa Eropah dan Jepun
- (e) i. Bijaksana dalam tindakan
- ii. Mengadakan perjanjian
- iii. Bertolak ansur dalam tindakan
- iv. Menerima sokongan rakyat
- v. Bersedia menerima pandangan orang lain
- (f) i. Raja menjadi tonggak penting dalam sistem pemerintahan dan pentadbiran
- ii. Kerjasama antara raja dan pembesar membawa kepada kestabilan dan kemakmuran negara

Muka Surat 41

- 1 (a) i. perdagangan British
- ii. Terengganu
- (b) i. penanaman usaha
- ii. kemaraan kuasa Barat
- (c) i. bekalan makanan
- ii. barang dagangan
- 2 (a) i. British
- ii. Siam
- (b) i. Perlis
- ii. Kedah
- iii. Kelantan
- iv. Terengganu
- (c) Membuka jalan kepada British menguasai negara kita tanpa gangguan kuasa luar

Muka Surat 42

- 1 (a) adalah teratur
- (b) campur tangan British
- (c) kebijaksanaan pemerintah Johor
- (d) meluaskan kuasa ke Johor
- 2 (a) ekonomi komersial terutamanya sektor pertanian
- (b) pemerintah yang bijaksana dan cekap
- (c) bidang pentadbiran, infrastruktur, dan sosial
- (d) pentadbir yang komited dan melaksanakan tugas dengan berkesan
- 3 (a) sentiasa mengamalkan sikap kerjasama
- (b) amanah dalam pekerjaan
- (c) menguasai semua kemahiran
- (d) mempunyai ciri-ciri kepimpinan
- (e) bijak merancang masa depan

Muka Surat 43

- 4 (a) i. Sultan Ali dengan Temenggung Ibrahim
- ii. Sultan hendak menjual jajahan Kesang
- (b) i. British dengan Johor
- ii. seorang ejen
- iii. ehwal luar
- (c) menempatkan Residen British di Johor
- (d) i. Gabenor Negeri-negeri Selat
- ii. Penasihat Am British
- 5 (a) Penasihat Am yang pertama di Johor
- (b) negeri yang bebas dan berdaulat kepada negeri naungan British
- (c) menjejaskan kedudukan Sultan Johor

Muka Surat 44

- 1 (a) i. Penasihat British; Pembesar negeri

- ii. Setiusaha Kerajaan
 - (b) i. Penasihat British; Pembesar negeri
 - ii. kakitangan perkhidmatan awam
 - (c) i. Majlis Mesyuarat Negeri
 - ii. Penasihat British
 - iii. pentadbiran negeri
- 2 (a) Undang-undang Bagi Diri Kerajaan Terengganu
 (b) Ketetapan atau perundangan yang dilaksanakan tidak boleh dipinda
 (c) i. Jemaah Menteri
 - ii. Majlis Mesyuarat Negeri
 (d) Berbangsa Eropah

Muka Surat 45

- 1 (a) Sultan Ibrahim Ibni Sultan Abu Bakar
 (b) Pihak British
 (c) i. Melindungi institusi diraja Johor
 - ii. Melindungi negeri Johor
 (d) Setia kepada raja dan negara
 (e) Bijaksana dalam tindakan
 (f) Bersedia menerima perubahan ke arah kebaikan
 (g) mempunyai semangat berdikari
 (h) bersedia mempertahankan hak
- 3 (a) Membentuk disiplin diri
 (b) Berani menghadapi cabaran
 (c) Mengukuhkan semangat patriotisme
 (d) Mengekalkan keamanan negara
 (e) Mengekalkan semangat berpasukan

Muka Surat 46

- 1 (a) kedudukan sultan
 (b) sistem pentadbiran tradisional
 (c) birokrasi Barat
- 2 (a) mengubah kedudukan Sultan
 (b) diketuai oleh Sultan
 (c) agama Islam dan adat istiadat Melayu
 (d) pembesar negeri turut dikekalkan
 (e) elaluan dan pencen
- 3 (b) Mewujudkan suasana yang harmoni
 (c) Meningkatkan prestasi kehidupan
 (d) Dipercayai oleh orang lain
 (e) Mengelakkan diri daripada melakukan kesalahan
- 4 (b) Mendisiplinkan diri
 (c) Bersikap tenang dalam menghadapi masalah
 (d) Matang dalam segala tindakan
 (e) Yakin kepada kebolehan diri

Muka Surat 47

Fokus KBAT

- 1 (a) Datuk Wan Muhammad Saman
 (b) Perdana Menteri (Menteri Besar) Kedah yang pertama
 (c) Dato' Jaafar bin Muhammad
 (d) Menteri Besar Johor yang pertama
- 2 (a) Bijaksana dalam tindakan
 (b) Bersemangat kekitaan
 (c) Berdaya saing dan produktif
 (d) Mempunyai kredibiliti yang positif
 (e) Sentiasa berfikiran positif
- 3 (a) Tabah menghadapi cabaran
 (b) Amanah dalam pekerjaan
 (c) Beranggunjawab dalam perbuatan
 (d) Menyokong dasar-dasar kerajaan
 (e) Berhemah dalam tindakan
- 4 (a) Mengekalkan kedaulatan bangsa
 (b) Mengutamakan kepentingan negara
 (c) Menghayati pengorbanan tokoh-tokoh tersebut
 (d) Mengabadikan nama tokoh pada bangunan/tempat strategik
 (e) Menggunakan saluran media massa untuk menguar-uarkan sumbangan tokoh tersebut

Muka Surat 48

Soalan Objektif

1 D	2 B	3 D	4 B	5 B
6 D	7 D	8 A	9 B	10A

BAB 5: Latar Belakang Pemerintah Tempatan di Sarawak dan Sabah

Muka Surat 51

- 1 (a) Sawaku
 (b) Kalaka
 (c) Samadong
 (d) Melano
- 2 (a) Kesultanan Brunei
 (b) Sungai Kuripan
 (c) pembesar tempatan
 (d) Datu Temenggung
 (f) penguasaan tanah

Muka Surat 52

- 1 (a) Kadazandusun, Murut, dan Bajau
 (b) kepentingan masyarakat Bajau
 (d) Majlis Kampung dan Orang Tua
 (e) Majlis Kampung dan Tukang-tukang Adat
- 2 (a) i. pantai barat
 - ii. penguasaan tanah
 - iii. pembesar tempatan
 (b) i. pantai timur
 - ii. pengaruhnya
 - iii. Datu

Muka Surat 53

- 1 (a) i. Pinggiran Raja Muda Hashim
 - ii. - Memerintah Sarawak
 - Menguasai hasilnya
 - Menghormati dan memelihara undang-undang dan adat Melayu
 (b) i. Sultan Omar Ali Saifuddin
 - ii. - Kawasan Tanjung Datuk ke Sungai Samarahan
 - James Brooke
 - ufti sebanyak 2500 Dolar Sepanyol
 - campur tangan dalam hal adat dan agama penduduk tempatan
 - diperlukan untuk pindah milik
 - Raja Putih Sarawak
- 2 (a) Memudahkan kuasa Barat menguasai ekonomi negara
 (b) Melemahkan sistem pentadbiran tradisional
 (c) Memperkenalkan sistem pentadbiran Barat
 (d) Meletakkan kuasa Barat sebagai pemerintah tertinggi
 (e) Mengancam kedaulatan negara
- 3 (a) Berwawasan dalam tindakan
 (b) Berusaha meningkatkan kebolehan
 (c) Bersikap kreatif dan kritis
 (d) Kempimpinan yang cemerlang
 (e) Bijak memanfaatkan peluang

Muka Surat 54

- 1 (a) i. kawasan Kuching
 - ii. Tanjung Datu ke kawasan Samarahan
 - iii. Batang Lapar dan Sungai Saribas
 (b) i. Saribas dan Batang Lupar
 - ii. Sadong, Batang Lupar, Saribas, dan Kalaka
 (c) i. Abdul Mumin
 - ii. kawasan Oya, Mukah Tatau, dan Bintulu
 (d) i. Sungai Baram
 - ii. bayaran ufti sebanyak Dolar Sepanyol setahun
 (e) i. bayaran 4500 Dolar Sepanyol daripada Temenggung
 - ii. Sultan Brunei dengan bayaran 6000 Dolar Sepanyol
 (f) i. hak terhadap Lawas
 - ii. oleh SBUB
 - iii. masih dikekalkan

Muka Surat 55

- 1 (a) Sarang burung
(b) Sagu
(c) Rotan
(d) Getah Perca
(e) Gamat
(f) Sirip ikan yu
- 2 (a) penasihat British
(b) i. Adat resam
ii. Agama
iii. Undang-undang penduduk tempatan
(c) memerintah dengan adil dan saksama
(d) Pegawai Tadbir daripada pegawai yang diakui British
(e) menyerahkan Sabah kepada pihak lain tanpa kebenaran British

Muka Surat 56

- 1 (a) eksploitasi sumber hasil dan kuasa politik
(b) i. wilayah
ii. golongan elit tempatan
iii. berhierarki
iv. kaum
v. Perundangan
- 2 (a) i. dasar amanah
ii. pegawai-pegawai Eropah
iii. Datu Patinggi; Datu Bandar; Datu Temenggung; Datu Iman; Datu Hakim;
iv. diberikan gaji
(b) i. ketua yang diakui; ketua yang tidak diakui
ii. Institusi Ketua Anak Negeri; Ketua Kampung (Orang Tua); Mahkamah Anak Negeri
iii. pentadbiran di peringkat daerah

Muka Surat 57

- 3 (a) Raja Brooke
(b) i. Majlis Tertinggi
ii. Majlis Negeri
(c) Residen
(d) i. Kuching
ii. Simanggang
iii. Sibu
iv. Marudu
v. Lawas
(e) Pegawai Daerah
(f) Penghulu
- 4 (a) Membentuk pentadbiran yang cekap
(b) Memastikan kelancaran pembangunan
(c) Memberikan keyakinan kepada rakyat
(d) Meningkatkan imej
(e) Memastikan kestabilan politik
- 5 (a) Bersedia menerima perubahan
(b) Menyokong dasar-dasar kerajaan
(c) Mengekalkan keamanan dan keharmonian
(d) Mengekalkan keamanan negara
(e) Mengukuhkan semangat patriotisme

Muka Surat 58

- 1 (a) i. Undang-undang Lapan Perkara pada Januari 1842
ii. mengadili mahkamah
iii. majistret
iv. mahkamah Majistret di setiap bahagian
v. masyarakat tempatan diadili Mahkamah Adat
vi. Mahkamah Cina diwujudkan
(b) i. undang-undang Barat dan tempatan
ii. Mahkamah Majistret di setiap bahagian
iii. mengadili Mahkamah Majistret
iv. mengadili Mahkamah Anak Negeri
- 2 (a) Menjamin kestabilan negara
(b) Memelihara perpaduan kaum
(c) Menjamin keamanan negara
(d) Menjamin keadilan kepada rakyat
(e) Memastikan peraturan negara dipatuhi

- 3 (a) Sentiasa relevan
(b) Menjamin kejayaan pengamalan sistem demokrasi
(c) Menjatuhkan hukuman dengan adil dan saksama
(d) Mengambil iktibar daripada peristiwa lalu
(e) Mengelakkan timbul rasa tidak puas hati

Muka Surat 59

- 7 (a) Memudahkan Brooke menguasai ekonomi negara
(b) Melemahkan sistem pentadbiran tradisional
(c) Memperkenalkan sistem birokrasi Barat
(d) Meletakkan kuasa Barat sebagai pemerintah tertinggi
(e) Mengancam kedaulatan negara
- 8 (a) Berwawasan dalam tindakan
(b) Berusaha meningkatkan kebolehan
(c) bersikap kreatif dan kritis
(d) Kepimpinan yang cemerlang
(e) bijak memanfaatkan peluang

Muka Surat 60**Fokus KBAT**

- 1 (a) i. Terletak di tengah-tengah laluan perdagangan antara China dan India
ii. Berhampiran dengan laluan Pulau Palawan
iii. Penting untuk kegiatan perdagangan dari Kepulauan Sulu hingga New Guinea dan Australia
iv. Mempunyai pelabuhan semula jadi yang strategik
v. kapal boleh berlabuh dengan selamat semasa tiupan angin monsun
- (b) i. Menjadi tumpuan pedagang dalam dan luar negara
ii. Mempunyai Akademi Laut Malaysia (ALAM)
iii. Menubuhkan Syarikat Perkapalan MISC
iv. Menganjurkan Piala Monsun
v. Mempunyai pelabuhan yang moden
- (c) i. Berani menghadapi cabaran
ii. Berusaha meningkatkan kualiti perkhidmatan
iii. Rajin berusaha ke arah kejayaan
iv. Mematuhi arahan pemimpin
v. Bersemangat kekitaan

Muka Surat 61**Soalan Objektif**

1 B	2 D	3 B	4 A	5 C
6 B	7 D	8 B	9 B	10A

BAB 6: Kesan Pentadbiran Barat terhadap Ekonomi dan Sosial**Muka Surat 63**

- 1 (a) besar
(b) tanah
(c) teknologi moden
(d) buruh yang ramai
(e) skala besar
- 2 (a) Seberang Perai
(b) i. Johor
ii. Perak
iii. Kuala Selangor
(c) i. Perak
ii. Selangor
iii. Negeri Sembilan
iv. Johor

Muka Surat 64

- 1 (a) i. Residen boleh mengisytiharkan mana-mana tanah dalam sesebuah negeri sebagai hak orang Melayu
ii. Tanah tersebut tidak boleh dijual, dipajak gadai atau dipindah milik kepada orang bukan Melayu
(b) i. Melindungi kepentingan ekonomi British
ii. Kebanyakan tanah tersebut tidak subur
iii. Tanah-tanah tersebut tidak boleh dijual, dipajak gadai, atau dipindah milik kepada orang bukan Melayu

- (c) i. Bijaksana dalam sebarang tindakan
- ii. Mendapatkan khidmat nasihat
- iii. Berani memepertahankan hak
- iv. Mengukuhkan perpaduan dalam kalangan masyarakat
- v. Meningkatkan ilmu pengetahuan
- (d) i. Membanyakkan kajian dan penyelidikan
- ii. Mendapatkan khidmat nasihat
- iii. Memajukan sebagai kawasan ekonomi
- iv. Membina sistem saliran yang baik
- v. Menggunakan teknologi moden

Muka Surat 65

- 1 (a) i. China
- ii. perjalanan; makanan; pakaian; tempat tinggal
- (b) i. membawa masuk
- ii. tenaga buruh; tambang; perjalanan buruh
- 2 (a) i. mata wang perak Sepanyol
- ii. negeri-negeri Melayu; Negeri-negeri Selat
- (b) i. Lembaga Pesuruhjaya Wang
- ii. mata wang kertas di Negeri-negeri Selat
- (c) Dolar Malaya
- 3 Terhapusnya mata wang kerajaan Melayu

Muka Surat 66

- 1 (a) Port Weld
- (b) Port Swettenham
- (c) Port Dickson
- (d) Teluk Anson
- (e) Kluang
- (f) Bukit Mertajam
- 2 (a) i. Sistem pos
- ii. Telegraf
- iii. Radio
- (b) i. Kegiatan ekonomi
- ii. pusat pentadbiran
- iii. pelabuhan
- (c) negeri-negeri di semenanjung dengan negara lain

Muka Surat 67

- 1 (a) i. ibu negeri Sarawak
- ii. dilakukan oleh James Brooke
- iii. kaum Melayu dan Cina
- (b) i. abad ke-20
- ii. penemuan petroleum pada tahun 1910
- (c) i. akhir abad ke-19
- ii. pelabuhan yang penting di Sabah
- iii. perladangan getah dan pembinaan landasan kereta api
- 2 (a) Rasional dalam sebarang tindakan
- (b) Berani menghadapi cabaran
- (c) Bijaksana dalam tindakan
- (d) Menguasai pelbagai ilmu pengetahuan
- (e) Bersemangat kental
- 2 (a) Memberikan kehidupan yang selesa
- (b) Mewujudkan keamanan dalam kalangan masyarakat
- (c) Melambangkan kemakmuran negara
- (d) Menarik kedatangan pelabur luar
- (e) Menarik kemasukan ramai pelancong

Muka Surat 68

- 1 (a) i. kampung; pekan; bandar
- ii. pekan; bandar
- iii. perladangan; pekan; bandar
- (b) i. abad ke-20
- ii. penemuan petroleum pada tahun 1910
- (c) i. akhir abad ke-19
- ii. pelabuhan yang penting di Sabah
- iii. perladangan getah dan pembinaan landasan kereta api

- 2 (a) Membentuk kehidupan yang aman
- (b) Memudahkan penyelesaian masalah
- (c) Menjadi teladan kepada negara lain
- (d) Memajukan kegiatan ekonomi
- (e) Melicinkan pentadbiran kerajaan
- 3 (a) Mengadakan kempen kesedaran
- (b) Mengutamakan semangat tolak ansur
- (c) Menyelesaikan masalah secara berhemah
- (d) Mematuhi perlembagaan Malaysia
- (e) Bersedia menerima pandangan orang lain

Muka Surat 69

- 1 (a) bahasa ibunda sebagai bahasa pengantar
- (b) dengan ilmu keduniaan
- 2 (a) i. Sekolah Melayu Gelugor Pulau Pinang
- ii. 1819
- iii. Kawasan kampung
- iv. orang Melayu mempunyai pengetahuan asas membaca, menulis dan mengira
- v. orang Melayu mempunyai pengetahuan asas membaca, menulis, dan mengira
- (b) i. Penang Free School, Pulau Pinang
- ii. 1816
- iii. Kawasan bandar
- iv. melanjutkan pelajaran ke luar negeri
- v. pelajaran dalam bidang kejuruteraan dan pentadbiran
- vi. yang baik dalam kerajaan
- 3 (a) Bersifat kreatif dan kritis
- (b) Berusaha menguasai ilmu pengetahuan
- (c) Berani untuk mempertahankan hak
- (d) Mengutamakan kepentingan negara
- (e) Tidak mudah berputus asa

Muka Surat 70

Fokus KBAT

- 1 (a) i. Memajukan tanaman ekonomi
- ii. Memajukan industri getah
- iii. Membuat penyelidikan tanaman
- iv. Menyediakan pakar teknikal
- (b) i. Bijaksana dalam tindakan
- ii. Berani mencuba sesuatu yang baru
- iii. Meningkatkan daya saing
- iv. Mengamalkan sikap terbuka
- v. Rajin berusaha
- (c) i. Menjadi warganegara yang kreatif
- ii. Menaikkan imej negara
- iii. Tidak mengutamakan diri sendiri
- iv. Mampu bersaing dengan orang lain
- v. Meningkatkan jati diri
- (d) i. Tidak mudah berputus asa
- ii. Berwawasan dalam tindakan
- iii. Kepimpinan yang cemerlang
- iv. Bersemangat patriotik yang jitu
- v. Tabah dalam perjuangan

Muka Surat 71

Soalan Objektif

1 B	2 D	3 A	4 B	5 C
6 C	7 B	8 D	9 B	10 D

BAB 7: Penentangan Masyarakat Tempatan

Muka Surat 74

- 1 (a) Barat
- (b) berpuas hati
- (c) kedudukan
- (d) menentang
- (e) bersenjata; perundangan
- 2 (a) hak dan kedudukan
- (b) sistem pentadbiran
- (c) pentadbiran dan peraturan
- 3 (a) bersenjata

- (b) perjanjian
- (c) sistem perundangan

Muka Surat 75

- 1 (a) i. Pegawai Majistret; Pegawai Pemungut Hasil
ii. Rembau; Jelebu; Seri Menanti
- (b) i. Majistret
ii. Dato' Bahaman
iii. Dato' Bahaman
iv. menentang British
- (c) i. Datu Patinggi; Datu Bandar; Datu Temenggung
ii. pemimpin tempatan
- 2 (a) i. 25 sen
ii. 2 sen
iii. \$2.00
iv. \$1.00
v. 50 sen

Muka Surat 76

- 1 (a) Menghapus J.W.W Birch
- (b) i. Sultan Abdullah
ii. Ngah Ibrahim
iii. Dato' Maharaja Lela
iv. Dato' Sagor
- (c) i. Berani dalam perjuangan
ii. Kepimpinan yang bijaksana
iii. Berdisiplin dalam tindakan
iv. Meningkatkan ilmu pengetahuan
v. Berwaspada dengan kuasa asing
- (d) i. Menjamin kedaulatan negara
ii. Meneruskan kegemilangan negara
iii. Mengekalkan keamanan negara
iv. Memudahkan penerusan dasar-dasar kerajaan
v. Menghargai sumbangan tokoh-tokoh perjuangan silam
- (e) i. Perpecahan dalam kalangan masyarakat
ii. Menghalang kemajuan negara
iii. Memudahkan ancaman musuh
iv. Menjejaskan ekonomi negara
v. Menggugat kestabilan politik

Muka Surat 77

- 1 (a) Muafakat
(b) Membina kubu pertahanan
(c) Penggunaan teknologi senjata
(d) Perundangan
- 2 (a) i. Kuala Telemong
ii. tanah tanpa mengambil pas kebenaran
- (b) i. berkumpul di Kuala Telemong
ii. 200 ekar milik tanah Tengku Nik Maimunah; 400 ekar tanah kerajaann tanpa pas kebenaran
- (c) i. Marang, Kuala Telemong, dan Kuala Berang
ii. perang; balai polis; bangunan kerajaan; bendera merah di Kuala Berang
- (d) i. Haji Abdul Rahman Limbong
ii. Kuala Terengganu
iii. hukuman buang negeri di Makkah

Muka Surat 78

- 1 (a) i. Mempunyai kubu yang kukuh di Bukit Sadok
ii. Terletak di kawasan curam dan perbukitan yang tinggi
iii. Dikelilingi oleh hutan rimba dan bukit batu kapur
iv. Mempunyai halangan kayu belian yang setebal dua kaki yang tidak boleh ditembusi peluru
v. Mempunyai meriam "Bujang Timpang Berang" yang diperbuat daripada besi
- (b) i. Setia kepada negara
ii. Berfikiran rasional
iii. Tidak mudah berputus asa

- iv. Berfikiran kreatif dan kritis
- v. Bercita-cita tinggi
- (c) i. Menyokong dasar-dasar kerajaan
ii. Melibatkan diri dalam aktiviti pembangunan negara
iii. Berbangga dengan aset-aset negara
iv. Meningkatkan jati diri sebagai warganegara Malaysia
v. Berbangga dengan pencapaian negara

Muka Surat 79

- 1 (a) i. kehilangan jawatan dan kedudukan; kehilangan jiwa; dibuang negeri
- (b) i. memperkenalkan Durbar
ii. perkara yang melibatkan kepentingan bersama
iii. Bahasa Melayu menjadi bahasa rasmi persidangan; urusan surat menyurat menggunakan tulisan jawi
- (c) i. pejuang kemerdekaan tanah air; pejuang bangsa
- 2 (a) penderitaan dan penghinaan dalam kalangan penduduk tempatan
- (b) segala kekayaan dirampas oleh British
- (c) mengembalikan maruah bangsa dan negara
- (d) menewaskan kebangkitan rakyat tempatan

Muka Surat 80

Fokus KBAT

- 1 (a) i. faktor istana
ii. pakatan antara British dan Belanda
iii. kelemahan strategi
iv. kelemahan teknologi
v. kekurangan sokongan
vi. penentangan bersifat setempat
- (b) i. Pengamalan Dasar Kebudayaan Kebangsaan
ii. Pengenalan Prinsip-prinsip Rukun Negara
iii. Pelaksanaan Dasar Pendidikan Kebangsaan
iv. Pelaksanaan Program Khidmat Negara (PLKN)
v. Penganjuran Sambutan Bulan Patriotisme
- (c) i. Memelihara warisan negara
ii. Mengekalkan kedaulatan negara
iii. Mengekalkan identiti negara
iv. Mengukuhkan perpaduan rakyat
v. Menjamin kelicinan pentadbiran
- (d) i. Tidak mudah berputus asa
ii. Berdisiplin dalam perjuangan
iii. Bertanggungjawab dalam tindakan
iv. Berani menegakkan kebenaran
v. Mempunyai ciri kepimpinan yang berwibawa

Muka Surat 81

Soalan Objektif

1 A	2 D	3 B	4 A	5 B
6 C	7 D	8 D	9 A	10C

BAB 8: Kebijakan Raja dan Pembesar Melayu Menangani Cabaran Barat

Muka Surat 84

- 1 (a) i. legeh
ii. sungai
- (b) i. Sungai Perlis
ii. Kuala Tabal
- (c) i. Pulau Langkawi
ii. selatan
- (d) i. Terutau
ii. utara
- 2 (a) i. Raja Syed Alwi Jamalullail
ii. wilayah Pujoh
iii. wilayah Setul
- (b) i. Abdul Hamid Halim Shah
ii. Sadao; Butang
- (c) Sultan Muhammad IV

Muka Surat 85

- 1 (a) i. Johor; Negeri-negeri Selat
ii. Teluk Belanga; Kesultanan Johor
(b) i. Maharaja Johor; pertikaian
ii. Gabenor Negeri-negeri Selat
(c) i. dilantik
ii. Pegawai British
iii. menasihati baginda
2 (a) pentadbiran dan perundangan
(b) kalendar hijrah
(c) hari Jumaat
(d) pentadbiran

Muka Surat 86

- 3 (a) Bapa Kedah Moden
(b) i. Tunku Abdul Aziz
ii. Tunku Mahmud
iii. Tunku Ibrahim
iv. Wan Muhammad Saman
(c) i. Mengamalkan semangat bekerjasama
ii. Mengutamakan kepentingan negara
iii. Mengukuhkan semangat jati diri
iv. Bijaksana memanfaatkan peluang
v. Berilmu pengetahuan
(d) i. Mengadakan gotong-royong
ii. Mematuhi peraturan sekolah
iii. Mengadakan kempen kesedaran
iv. Membanyakkkan penubuhan Sekolah Wawasan
v. Meraikan sambutan tarikh-tarikh utama dalam sejarah negara

Muka Surat 87

- 4 (a) i. Pejabat Setiausaha Kerajaan
ii. Pejabat Perbendaharaan
iii. Pejabat Pesuruhjaya Keadilan
iv. Pejabat Agama dan Pelajaran
v. Pejabat Kerja Raya
vi. Pejabat Pesuruhjaya Hutan
(b) Menutup ruang penglibatan British dalam pentadbiran negeri
(c) i. Pelaksanaan strategi yang berkesan
ii. Menguasai pelbagai ilmu pengetahuan
iii. Semangat juang yang tinggi
iv. Berwawasan dalam perjuangan
v. Kepimpinan yang cemerlang
(d) i. menangani usaha perluasan kuasa British
ii. menjamin kesejahteraan rakyat dan menanam semangat mentaati pemimpin

Muka Surat 88

- 1 (a) i. Larut
ii. bijih timah
iii. pusat pengajian agama; Melayu Matang
(b) i. terusan
ii. kaki Gunung Jerai, Gurun
iii. 36 kilometer; 7.5 meter; 1.5 meter
2 (a) i. Madrasah al- Mursyidiyyah
ii. abad ke- 20
(b) i. sekolah khas kaum wanita mempelajari ilmu agama
ii. Sekolah Kajang
(c) Majlis Islam Sarawak

Muka Surat 89

- 1 (a) pelabur asing ke Johor untuk melabur dalam sektor pertanian komersial
(b) pengeluar bijih timah utama dunia
(c) British untuk meluaskan kuasa
(d) di negeri-negeri
2 (a) semangat jati diri
(b) keamanan negara
(d) dalam tindakan

- (e) semangat kerjasama

Muka Surat 90

- 3 (a) Taat Setia
(b) Rejimen Askar Melayu
(c) i. ketaatsetiaan
ii. kesucian agama Islam
iii. kedaulatan
(d) i. Tunku Muhammad Ibni Yamtuan Amtah
ii. Sultan Alang Iskandar
iii. Dato' Abdullah Dahan
(e) Memelihara kedaulatan dan keselamatan negara
2 (a) Menjamin kedaulatan negara
(b) Mengekalkan keamanan negara
(c) Menegakkan konsep demokrasi
(d) Memberikan peluang pentadbiran kepada rakyat tempat
(e) Membentuk disiplin dalam kalangan masyarakat

Muka Surat 91**Fokus KBAT**

- 1 (a) i. Pesuruhjaya Polis
ii. Ketua Jabatan Ukur
iii. Ketua Jabatan Tanah
(b) i. Melukis peta pertama bagi negeri Johor
ii. Mengasas pembukaan bandar Maharani, Endau, dan bandar Penggaram
(c) i. Bijaksana dalam tindakan
ii. Berpandangan jauh
iii. Mengutamakan pembangunan negara
iv. Tidak mudah berputus asa
v. Berwibawa
(d) i. Meneruskan kegemilangan negara
ii. Mengekalkan kedaulatan negara
iii. Membentuk negara yang maju
iv. Mewujudkan keharmonian
v. Meningkatkan semangat patriotisme

Muka Surat 92**Soalan Objektif**

1 A	2 A	3 C	4 D	5 B
6 A	7 B	8 A	9 C	10 C

KERTAS MODEL PT3**Bahagian A**

1 C	2 D	3 B	4 B	5 A
6 B	7 A	8 A	9 A	10 B
11 C	12 D	13 C	14 A	15 B
16 D	17 B	18 D	19 B	20 B

Bahagian B

- 1 (a) F1 Menamatkan pertikaian di Alam Melayu
F2 Mengukuhkan persahabatan di Eropah
F3 Peyelesaian untuk perdamaian
(b) F1 Mendakwa Singapura berada di bawah perlindungan pengaruhnya
F2 Menuntut British berundur dari Singapura
F3 Bimbang kemajuan Singapura menjejaskan perdagangan di Betawi
(c) F1 Pemeteraian Perjanjian London 1824 atau Perjanjian Inggeris-Belanda 1824
F2 Menamatkan pertikaian antara dua kuasa Eropah
F3 Menamatkan hubungan tegang antara British dan Belanda
F4 British dapat menguasai Melaka
2 (a) i. F1 Penasihat British terlibat secara langsung dalam pentadbiran

- F2 Sultan mempengerusikan majlis Mesyuarat Negeri
- F3 Kakitangan perkhidmatan awam terdiri daripada orang Melayu
- F4 Menteri Besar memainkan peranan penting dalam pentadbiran Terengganu
- ii. F1 Pentadbiran negeri berlandaskan Undang-undang Bagi Diri Kerajaan Terengganu
- F2 Undang-undang yang dilaksanakan tidak boleh dipinda
- F3 Penasihat British terlibat secara langsung dalam pentadbiran
- F4 Jemaah Menteri dan Majlis Mesyuarat Negeri melaksanakan pentadbiran kerajaan
- (b) F1 Melicinkan sistem pentadbiran
- F2 Memudahkan penguasaan ekonomi
- F3 Memodenkan sistem pemerintahan
- F4 Mengekalkan pengaruh British
- 3 (a) F1 Membaca
- F2 Menulis
- F3 Mengira
- (b) F1 Perbezaan latar belakang
- F2 Kelemahan sistem penyampaian
- F3 Kos yang tinggi
- (c) F1 Memperkasakan peranan ibu bapa
- F2 Memperkasakan peranan kaunselor
- F3 Mengadakan kempen kesedaran
- F4 Mengenakan hukuman kepada pelajar yang bersalah
- 4 (a) i. F1 Berdasarkan jumlah pengeluaran
- F2 Cukai yang sedikit sekiranya hasil tanaman sedikit
- F3 Tanah yang diusahakan dikecualikan cukai
- ii. F1 Setiap penduduk mesti melaporkan keluasan sawah padi yang dimiliki
- F2 Setiap tanah yang mempunyai keluasan 400 depa persegi dikenakan cukai 3 kupang setahun
- F3 Semua pemilik tanah diwajibkan membayar cukai
- (b) F1 Pejabat bayaran cukai terletak jauh dari tempat tinggal
- F2 Bayaran cukai hanya boleh dijelaskan pada waktu pejabat
- F3 Penduduk yang enggan membayar cukai akan ditangkap dan didenda
- (c) F1 Memajukan ekonomi negara
- F2 Menjadi sumber pendapatan kerajaan
- F3 Membantu golongan yang memerlukan

Bahagian C (Esei)

- 1 (a) F1 SHTI ditubuhkan di England pada tahun 1600
- F2 SHTI ditubuhkan oleh kerajaan British
- F3 SHTB ditubuhkan pada tahun 1602
- F4 SHTB ditubuhkan oleh kerajaan Belanda
- (b) F1 Kestabilan negara
- H1a Kemakmuran negara
- H1b Kuasa-kuasa Barat berminat memiliki kekayaan tersebut
- F2 Penjajahan Eropah ke luar benua melibatkan Portugis dan Sepanyol
- H2a Penjelajahan apertugis membawa mereka ke Asia
- H2b Berjaya membina empayar perdagangan
- H2c Menguasai jalan perdagangan di Lautan Hindi
- F3 Abad ke-17, kebangkitan kuasa-kuasa Barat yang lain

- H3a Belanda, British, dan Perancis
- H3b Merebut kekayaan dan tanah jajahan di seberang laut
- H3c Alam Melayu menjadi sasaran utama
- (c) F1 Memahami budaya negara lain
- F2 Membentuk kematangan diri
- F3 Meningkatkan keyakinan diri
- F4 Bertukar-tukar pendapat
- F5 Menambah ilmu pengetahuan
- F6 Melatih diri berdikari
- F7 Mempelajari bahasa asing
- F8 Berfikiran kreatif dan kritis
- F9 Menambah pengalaman
- 2 (a) F1 Digubal oleh Sultan Zainal Abidin III pada 2 November 1911
- F2 Undang-undang bertulis pertama di Terengganu
- F3 Dikenali juga *Itqan Al-Muluk Bi Ta'dil Al-Suluk*
- F4 Bermaksud keyakinan kepada pemerintah yang berdasarkan keadilan
- F5 Mengandungi 53 fasal
- (b) F1 Kerajaan Terengganu merupakan kerajaan Melayu Islam
- F2 Islam merupakan asas perundangan negeri
- F3 Sultan Terengganu tidak boleh menyerahkan negeri Terengganu kepada kuasa asing
- F4 Sultan Terengganu yang menyerahkan Terengganu kepada kuasa asing diturunkan takhta
- F5 Menteri Besar hendaklah rakyat Terengganu
- F6 Menteri Besar hendaklah beragama Islam
- F7 Ahli Mesyuarat Negeri daripada orang bukan beragama Islam tetapi mesti rakyat Terengganu
- Kepentingan
- F1 Langkah Sultan Zainal Abidin III untuk memantapkan pentadbiran
- H1a Memelihara kedaulatan negeri
- F2 Usaha sultan mengukuhkan perpaduan kalangan raja, pembesar, dan rakyat
- F3 Benteng menghalang campur tangan British di Terengganu
- (c) F1 Mengancam kedaulatan negara
- F2 Menghalang pembangunan negara
- F3 Menimbulkan rasa tidak puas hati
- F4 Menghalang perpaduan rasional
- F5 Memudahkan kemasukan pengaruh luar
- F6 Menghalang kemasukan pelabur luar
- F7 Menimbulkan kekacauan dalam kalangan masyarakat
- F8 Menghalang amalan sistem demokrasi
- F9 Mencabar sistem perundangan negara
- 3 (a) F1 Memperkenalkan undang-undang Lapan perkara
- F2 Mewujudkan mahkamah yang diadili oleh Raja
- F3 Menubuhkan Mahkamah Residen di setiap bahagian
- F4 Menubuhkan Mahkamah Cina di Kuching
- F5 Menubuhkan Mahkamah Adat untuk masyarakat tempatan
- (b) F1 Menjamin kestabilan politik
- F2 Menjatuhkan hukuman kepada pesalah
- F3 Membentuk masyarakat yang berdisiplin
- F4 Mengelakkan ancaman dalam dan luar negeri
- F5 Menjamin keadilan dalam kalangan masyarakat
- F6 Mengukuhkan perpaduan masyarakat
- F7 Memajukan sesebuah negara
- F8 Memudahkan pentadbiran kerajaan
- (c) F1 Menambahkan bilangan hakim
- F2 Mengurangkan karenah birokrasi
- F3 Menambah bilangan mahkamah yang sedia ada
- F4 Mengenakan hukuman yang setimpal dengan pesalah
- F5 Mengelakkan penangguhan kes

- F6 Menyelaraskan hukuman di setiap negeri
- F7 Menyediakan perkhidmatan guaman percuma kepada mereka yang kurang mampu
- 4 (a) F1 SBUB mengambil alih hak memungut cukai
- F2 Pembesar tempatan kehilangan kuasa
- F3 Gagal mengadakan rundingan dengan SBUB
- F4 Gabenor Beufort menganggap Mat Salleh mengancam kepentingan SBUB
- (b) F1 Julai 1897 menyerang pusat pentadbiran British di Pulau Gaya
- H1a Membina kubu di Ranau
- H1b November 1897 menyerang Ambong
- F2 Tahun 1898, mengadakan rundingan dengan Cowie
- H2a Bertempat di Menggatal
- H2b Mat Salleh dibenarkan mentadbir daerah Tambun
- F3 SBUB tidak menepati janji

- H3a Mengambil alih pentadbiran Tambun pada tahun 1899
- H3b Pasukan tentera SBUB menyerang kubu Mat Salleh di Teboh, Tambunan
- H3c Berlaku secara besar-besaran
- H3d Tahun 1900, Mat Salleh gugur dalam pertempuran di Tambun
- (c) F1 Memupuk semangat patriotisme
- F2 Mewujudkan sifat berani dalam mempertahankan tanah air
- F3 Membentuk warganegara yang matang
- F4 Membolehkan rakyat tempatan
- F5 Mampu memanfaatkan sumber ekonomi
- F6 Mengukuhkan jati diri
- F7 Menimbulkan kesedaran menghormati tokoh-tokoh terdahulu
- F8 Membolehkan pengalaman sistem demokrasi